

Təessüf... Hər kəs xəyanətin qurbanı ola biler. Özün xəyanət-karlardan uzaq ola bilərsən, ancaq xəyanətin hədəfi olmaq-dan təessüf ki, heç kim siğorta olunmayıb. Mən ömrümüzə heç kimə xəyanət etmədim. Ancaq mənə xəyanət etdilər. Kim məni xəyanətkar sayırsa, demək o özü mənə xəyanət edib və ya edir. Mənim inamıma, etimadıma, haqqıma xəyanət etdilər. Xəyanətdən qaça-qaça özüm xəyanətin qurbanı oldum. Ancaq bundan sunmadım...

(Əvvəli öten sayımızda)

Kimseyə qıtbə etmirəm. Pa-xilliq çəkmirəm. Qibte ve paxilliq hislərin içində en faydasız ve ən ziyanlı olanlardı. Bəzi adamlar bunları növləre böllür. "Yaxşı mənada paxılıq" deyə bir şey uydururlar. Bu, özünü aldatmaqdır. Qibtenin ve paxillığın yaxşısı, pisi olmur. Onlar bütün hallarda pisdir. Paxillığa, qibteye düşdünsə, demək həmin andan başlayaraq sən özün haqqında yox, başqası haqqında düşünürsən...

- Bəs bütün ömrünü, həttə öz xarakterinə belə xəyanət etmədən, xaraktera sadıq yaşamaq mümkündür?

- Cox çətin, eyni zamanda mümkün ve hamiya nəsib olmayan bir şeydir. Həyat hamının bir istiqamətdə getdiyi eyni yoldur. Ancaq bu yolu hər kəs öz xarakteri ilə gedir. Fərqlər buradan yaranır.

"Öz xarakterinə xəyanət etmiş adamlar" ifadəsinə eşitməmiş olmazsınız. Xarakteri olmayan, ya da neyinse xatirinə öz xarakterini başqlarının mənafelərinə qurban verən adamlara aiddir bu söz...

Ən çətin insanın öz xarakteri ilə yol getməsidir. Ancaq bu o demək deyil ki, en yaxşı xarakter axtarışında başqları ilə toqquşan. Xarakter toqquşmaq üçün yox, özünü tanıtmaq üçündür. Öz xarakterinə sadıq adamlara cəmiyyət həmişə hörmət edir. Çünkü cəmiyyət müdrikdir, bilir ki, xarakterə sadıq yaşamaq heç də bütün zamanlarda mümkün olmur.

- 30-40 il əvvəl 65 yaşa hansı vəziyyətdə gəlib çıxmış düşündürdünüz?

- Doğrusu, 65 yaşa çatmaq barədə əvvəller heç düşünmemdim. Dedim bunlar taleyin və tərənnün işləridir. Ona qarışmaq düz olmaz. Nə qədər vermək onun, neçə yaşamaq bizim işimizdir... Beləcə, gəlib 65-ə yetişdik...

- Özünüüzü romantik, sensualist, ya realist sayısınız? Daha doğrusu, hansına üstünlük verirsiz?

- Men ədəbiyyatçılar kimi obrazlı ve pafoslu düşünməyi sevmirəm, bacarmıram da. Cəlilşərəm realist insan kimi yaşayım, öz fikrim, öz sözüm olsun, onu açıq deyim və təsviq edim ki, başqlarına da faydalı olsun, nümunə olsun. Çalışmışsam ki, vətəndaş və siyasetçi kimi düşünüm. Vətəndaş kimi düşünüm ki, təmənnasız olum. Siyasetçi kimi ümumi düşünum ki, ictimaiyyətçi və dövlətçi olum.

- Cəmiyyət içindəsənse, xəyanət və paxilliq kimi yaltaqlığı da görməyə bilməzsən. Bələlərinə ne deyirsiniz?

- Maraqlıdır ki, bəzi xüsusiyyətlər bütün canlılıarda ümumi olduğu halda, yaltaqlıq təkcə insanlarda rast gəlinən xüsusiyyətdir. Bir heyvan növündə yaltaqlıq rast gəlməzsəniz... O hem şüura, hem də hissiyata bağlı xüsusiyyətdir. Ona görə onunla mübarizə aparmaq çox

mürəkkəb məsələdir. Yaltaqlıq bir açardır. Karyeranın, var-dövlətin açardır. Şərəf və ləyaqət-dən başqa hər şeyin açardır. Adi adamlara yaltaqlanmaq az yoluxucudur. Çünkü yalnız tək-tək başqlarını yaltaq olmağa həvesləndir. Büyök dövlət adamlarına yaltaqlanmaq isə qlobal yoluxucudur. Bütün millət yaltaq edir, hamını yoldan çıxardır... Bir dəfə rəhmətlək Heydər Əliyev bir yaltaq iri memur haqda ayrıca sərəncam imzaladı. İfşa sərəncamı idi. Tarixi hadnədir...

- Ölüm də, həyat da hami üçündür. Bəs həyat kimi ölümlərin bir-birindən heç fərqi olmur?

- Həyatlar da, ölümlər də fərqlidir. Adi adamlar da ölürlər, böyük şəxsiyyətlər də... Viktor Hüqo deyirdi ki, hamı ölürlər, ancaq hamı yaşaya bilmirlər...

Ölümlərin fərqi xəstəlikdən, qəzalarda və ya sui-qəsdlərdə ölməkdə deyil. Ölüb canını qurtaranlar var, ölüb yaddaşlarda yaşayanlar var, bir də ölüm tarixdə qalanlar var... Ölümlərin fərqi budur... Bizlər az-çox yaddaşlarda yaşaya bilsək, yetər...

- "Pis adama heç nə olmaz" deyirlər. Bunu niyə deyirlər?

- Düz insanların işi çox vaxt əyri gedir, əyri insanların işi çox vaxt düz gedir. Çünkü düzər əyri qəti mane olmur, ancaq əyri düzərlər bacardıqca mane olmağa çalışır. Əyri adamlı düz adam bir-birlərini çox yaxşı tanıyırlar. Ancaq təessüf ki, biri bunu sübut edə bilmir, o biri bunu boynuna almaq istəmir...

Ancaq hər kəs özünün kim olduğunu yaxşı bilir. Bütün hallarda dünya düzərlərin və düzərlərin cünləndə dayanır. Düzərlər olmasa dünya çöker. Bunu xüsusilə, nadirüstünlərin bilməsi çox vacibdir. Heç olmasa anlaşınlar ki, onların kef çəkdiyi dünya məhə dürüst adamların cünləndə durur...

- Məscidlərə, ibadət yerlərinə gedirsinizmi?

- Tebii. Bunsuz olmaz ki... Allahımdan da razıyam, taleyim-dən də... Bəzi insanlardan isə narazıyam. Yəqin ki, Allah da bəle insanlardan narazıdır... Allahımıza bağılığım qırılmazdır. İçimdə Allaha inam heç vaxt kəsilməyib. Allah xofu deyilən ifadədən xoşum gəlmir. Xof nedir? İnsan inandığı varlıqdan necə xoßlana bilər?

Allahla insanın ünsiyyəti bir-başa olmalıdır... Vasitəçilər-siz... Məscidə, kilsəye ibadətgah-lara bir dəfə de getmek olar, dəfələrlə də getmek olar. Əsas odur ki, Allahın evinə getməzdən önce gerek öz vicedanına hesabat vere bilesen... Allahın evinə getmək günah yumaq üçün deyil... "Mən səni heç vaxt unutmadım" demək üçündür...

Əger həqiqətən de heç vaxt unutmayıbsa... Ömrü boyu onu unut, sonra da ömrün sonunda, ya nə vaxtsa gəl ki, mən günahlarımı yumağa geldim?!.

- Bildiyim qədər Həccə olmayıbsınız. Ziyarətə getmək barədə düşünürsəz?

- Hem ziyarət etmək, hem

"Yada düşdü" jurnalına Aydın Quliyevin yubiley müsahibəsi...

"Adım valideynlərimin mənə verdikləri ən böyük mirasdır"...

də oralar görünək üçün nə vaxtsa Həcc ziyarətinə getmək istərdim. Həm də ilin istənilən fəslində, həcc vaxtı da, başqa vaxtlarda da getmək istərdim. Sovet hökumətinin dağlığı vaxtlarda Məşhəd ziyarətinə getmişəm... Bəzilərinin dediyi kimi "günah yumağa, daxili saflaşmağa görə" ibadətgahlara, müqəddəs yərlərə getməyə dəyməz. Hər kəs özünün daxili saflığını da, günahlarından siyortasını da özü yarada bilər. Alla-hın qarşısında şüurlu bir günah etmedim. "Paklaşım" deyə Həcc ziyarətinə getməyə ehtiyacım yoxdur. Milyonların getdiyi yol olduğu mən də onu nə vaxtsa getmək istərdim.

Ancaq on dəfələrlə bu yolu getməkdən qürur duyan adamların nəyə nail olmaq istədikləri ni bilmirəm. Qelbində düz bəndəsənə, o yolu bir, ya bir neçə dəfə getməyin fərqi olmamalıdır...

Həm də mən tarix oxumuşam, həm dünyəvi, həm də dini tarixi oxumuşam. Az-çox siyasetlə məşşələr olmuşum. Bol informasiyaların içində olmuşum. Qlobal ziyarətgahların müxtəlif dinlərdən olan bir qrup adamların əlinde nəyə çevrildiyini bili-rəm.

uğursuz olduğun anlarda da... Qəlebəni təntənə ilə, məglubiyyəti şərəflə yaşamaq lazımdır.

Qaliblərin və məglubların yeri tez-tez dəyişə bilir... Ona görə də heç bir halda qorxu altında yaşamaq düz deyil.

- Heç vaxt özünüzü təntəneli yubileyler keçirmirsiniz. Niyə?

- Yaş yubileylerimi ailədən kənarda keçirməyi xoşlamıram. Təntəneli keçirməyə ümumən ehtiyac görmürəm. Bunlar bir təqdimatdır, reklamdır. Hər gün öz fikir və sözləri ilə cəmiyyət arasında görünən adamın təqdimata nə ehtiyacı var? Qurucusu olduğum "Bakı-xəbər"in də yubileylərini, ildönləmlərini təntənəli

formalarda keçirmirik. Gündəlik oxucuların, izleyicilərin və tamaşaçıların önünə çıxan media orqanını xüsusi təqdim etmək artıqdır... Əslində qəzet, sayt və youtube kanalımız məni və kollektivimiz cəmiyyətə təqdim edir. Bəs biz özümüzü hansı məntiqlə təqdim edək!..

- Mənafə və tələbatlar varsa, onları yönəldən şur va instinkt varsa, Sizcə yaşamaq üçün ƏQİDƏYƏ çıxmu ehtiyac var?..

- Nəinki ehtiyac var, həttə ƏQİDƏSİZ yaşamaq mümkün deyil. ƏQİDƏ insanın daxili kompasıdır. ƏQİDƏSİ olmayan demək öz içində azib, onu məşyə filanə buraxmağa ehtiyac yoxdur. Mənafə və tələbatlara doğru məqrur da gedə bilərsən, əylə-əylə də. Zirvədə qartal da olur, ilan da. Biri sürnə-sürnə gəlir, biri süzə-süzə... Fərqli böyükdür... ƏQİDƏ nə partiya deməkdir, nə qrup - dəstə deməkdir, nə də lider - rəhbər deməkdir... ƏQİDƏ xarakterə sadıqlıqdır, vicdandır, ləyaqətdir, əyilməzlidir, ədalətdir... Əli milyonların qanına bulaşmış Bəşər Əsədin memurlarından biri durub desin ki, Əsəd mənim əqidəmdir, özünə də, qəbrinə də sadıq olacam, bu əqidə yox, olsa-olsa vicdansızlıq olar... İnsanı öz mənafə və tələbatlarına tərəf yönəldən tek şur və instinkt deyil. Bəlkə də bunlardan da düzgün şekilde yönəldən onun ƏQİDƏSİDIR...

- Həyatda məğlub olmaqdan qorxursuzmu? Ümumiyyətlə, bu tip qorxu ilə yaşamaq düzgündür?

- İnsanların gözündə həmişə qalib kimi qalmaq olar, ancaq həmişə qalib gelmək olmaz. Məğlub ola bilərsən, ancaq gərək yox olmayıasan. Ruhun yüksəkliyi qəlebənin mütləq şərtidir. Biri deyir "kefim hardan olsun ki, problemlərim başdan aşır"... Bünunla razı deyiləm. Gərək öz əhval-ruhiyyəni həmişə idarə edə biləsən... Həttə

- Aydın mülliim, sizinle maraqlı dialoq qurduq. Səallarımızı rəvan, anlaşılan dilde cavablandırırdınız. Cəmiyyətimiz sizin səmiyyətinizə inanır. Biz də buna şahidik. Müsahibə üçün ayırdığınız vaxtı bize halal edin.

Söhbətləşdi:
Hikmət Məlikzadə